

Gal. methodi medendi

vit. ca. 7. l. 9. ca. 6. cap. 1.

sa parte vlcus: sicuti etiam vulnus, & ruptio, quod Rhegma: & conuulso, quod Spasma dicitur. **Vulnus** quidem solutio quaedam ex vulnerando in carnosa parte relicta. Ruptio, & conuulso, citra vulnerationem facta. Prior enim carnosae partis diuisio est; posterior neruosa. His omnibus vnitio molienda indicatur. Quae an praestari vbiq; possit, an in multis non possit, hoc vtrique internoscere primum iam artificis est; Quippe nemo plebeius nouit nec neruosam transuersi septi partem, nec intestina tenuia non posse quem indicant finem recipere. Sed & de praeputio, & de tenui buccarū parte, quod similiter se habet, idem ignorat. Praeterea an caries in osse, quae Tereodon graece dicitur, sanari queat, sicut erosio in carne, compertum non habet. Iam an coalescere fractura possit, veluti vulnus; praeterea an callo agglutinari possit, non intelligit. Pari modo in capitulis fracturis vulgus omnino non nouit, sit ne expectanda calli generatio, an aliter curandum. Porro multo adhuc magis ignorat an corde vulnerato, aut pulmone, aut ventriculo, aut iecino- re, fiducia sanationis sit. Nec in summa quicquam vltra primam indicationem vulgaris quicquam nouit. Atq; hoc ipsum primum artis est opus, vt intelligas sperare ne id quo tendis debeas, an secus. Eius rei duplex cognitio est, nec potest addi tertia. Altera per experientiam, cui longo vsu est opus; Altera per ipsius rei naturam, si quidem haec tum cuiusq; particulae substantiam aestimabit, tum actionem, tum vsu, situmq;. A quibus procedens, non solum quod sanari non potest, prauid- debit: sed etiam de inueniendis ei remedijs deliberabit, quod recipere sanitatem potest.

De inuentione remediorum, quae cauum vlcus carne implent.

CAP. 2.

Constat autem quod a simplicissimis incipiet. Porro nihil est simplicius vlcere quod in sum- ma carnosa parte sit. Huius ergo, si quidem vlcus tantum sit, curationis scopus vnitio est. Sin etiam cum cauitate sit, duplex eius propositus est finis: sicuti etiam duplex est affectus, nempe vlcus, quod est vnitatis solutio; & cauitas, quae ex amissa aliqua animalis propria substantia est contracta. In quo genere saepe fieri non potest, vt alterius propositorum finium sit compos: ve- luti si non modo caro ipsa, sed etiam subditum illi os perierit. Quippe impleri ad vnguem caui- tas eiusmodi non potest, cicatrice induci certe potest, sed haec vlceris sanatio est, cauitas autē in- sanabilis remanebit. Hoc igitur ipsum aut per experientiam, aut rationis ope dignosci omnino oportebit. At Thessalus nec his vtitur, nec tertium quicquam adiicit: & tamen nugari non eru- bescit. Sed id mittamus. Illud potius doceat imitator Thessali medicus, quo pacto cauum in car- nosa parte vlcus, nullo ex ijs quae subsunt laeso, sanabimus. Sarcotico (inquit) medicamento, id est quod carne impleat, imposito. Bene sane, magna facilitas, fortasse autem stupiditas potius erat di- cendum, si cum sarcotico dixit, satisfecisse se quaestioni putat. Quippe si sarcotico iam scimus, quid amplius requirimus? Dic nobis, quod illud sarcotico sit, quo es vsurus? Thus reor, in- quis, aut irim, aut aristolochiam, aut erui farinam, aut panacem. nam de siccis medicamentis principio mentionem faciam. Age igitur, haec medicamenta quo pacto inuenisti? Experientia, inquis. Quid igitur est, quod per te amplius est adiectum? Siquidem quod cauum implendum sit, id quidem vel priuatus nouit. At ex quibus id, & per quae medicamenta fiat, experientia do- cuit. Thessalus vero nec vt empiricus, nec vt logicus, medicamentum id nouit: Vt empiricus, quia videlicet non vult: Vt logicus, quia non potest. Nam ego cum vt empiricum id scire, plane noui. Cum enim duo sint omnis inuentionis instrumenta, nempe experientia & ratio: qui quod inuentum est nouit, sed tamen rationem eius dicere in promptu non habet, is prodit se per experientiam id inuenisse. Vt igitur quantum erret intelligat, aurium nobis operam paulisper accommodet. Volo enim paucis cum solius experientiae professore agere. Etenim hunc quoq; dicere par est, quo pacto siccum hoc, quod carnem producat medicamentum inuenierit: quod vtiq; Cephalicon nominant. Porro componitur id ex iride, & aristolochia, & eruo, & thure, & manna, id est purgamento thuris. Est autem & aliud, quod praeter iam dicta corticem pana- cis recipit: sicuti etiam aliud, cui elota cadmia admiscetur. Dicat itaq; mihi, haec quomodo sint in- uenta. Et quid (inquit) attinet de inuentione eorum quaerere, ac non recte potius inuentis vti? Atq; haec quidem initio statim respondent: post vero interim ex somnijs inuenta esse potuisse talia dicunt: interim forte quapiam aliud fuisse in aliud effusum: mox aliquem vti misit a usum. Caeterum audaciae eius spem non dicunt. Haec igitur manifesta sunt nugae. Tertius his inuenien- di modus plane est rationalis. Siquidem simplicium illorum priuatum quispiam vnumquodque vt sarcotico expertus, mox carnem aliquando non facere cernens, ratione deprehendit non omni naturae eorum quodq; competere. Si enim cui aristolochia vlcus carne non impleuit, huic thus contulit: cui autem thus non profuit, huic iris admota fuit utilis: rationabile erat (arbitror) non omnes ab omnibus similiter affici. Hoc vbi semel in ratiocinationem venit, optimum factu est visum quam plurima eiusdem speciei in idem miscere, quo nulli corporis naturae deesset quod conueniat. Atqui amice in commistis speciebus non seruatur actio suae cuiusque substantiae, sic vt in vnaquaque corporis specie adsit, quod morbo curando conueniat. Nam si aut corpo- ris naturam inuenire possent, aut adhibiti medicamenti vim, non esset fortasse ijs tali varietate opus, vt quibus vnum illud medicamentum, quod vni corpori conueniret, inuenire in promptu semper esset. Nunc cum ignorant vtrunq; parū recte omnia miscet: vnum scilicet quod om- nibus

sarcotica quae

vit. ca. 7. lib. 9. cap. 2. ca. 6. aph. com. p. 1. in 1. t. sang. mis. cap. 3.

* oratione, & ubi dicitur: dicitur ne hac asteris sco notata videris, scopos graece legit, tō rēlag

G

H

† Addendum ex codicibus grecis impressis & manuscriptis. In cōgressu uero (id est) nat. & v. m. s. u. sic. n. ipsi, hoc uerbo vocat, interim qd dem ex in somnijs &c. † in aliquibus antiq; hęc nō leguntur. † ou manq; non male est qd antiq; gbulda

Anibus naturis quadret, moliri medicamentum studentes. Hanc ego componendorum medicamentorum rationem primis illis medicis excogitatā arbitror, atq; vt antiquum inuētum recipio. Ceterum tm̄ eam à vera medicinali methodo abesse reor, quanto certe rationabilior est trāsufus in se mutuo cribris. Quippe nisi illud primum cogitet, solius se compositionis quæ ex similibus specie medicamentis conflatur, non eius quæ ex cōtrarijs inicitur, methodum dixisse: mox in eius miscellæ multitudinē vnum fortasse esse medicamentum quod laboranti sit vtile, fortasse vero nec vnum, contra septē octo uē quæ ex vsu non sint, ita vt pluribus numeris oblit eiusmodi medicamentum q̄ proficere inquam nisi reputet, plus eum ignorare de re ipsa q̄ nouisse dixerim.

* A. ὁ φαρμακ. ἰ. inuenisse.

* vlceri.

B Oleum nancq; cauo vlcneri infusum, aduersissimum omnium medicamentum est: cum si ita mēderi velis, vsu ipso intelliges sordidum ac male olens vlcus fieri. Quòd si tempus quoq; anni calidius sit, ac vitio mali succi homo labore, aut fluxionibus obnoxius natura sit, aut etiam in victus ratione delinquat: timor est, ne illi pars ea computrescat, in qua vlcus est factum. Timor vero est & si cera, siue sola, siue in oleo soluta vtare. Atq; hæc quidem putrescere vlcus facient. At si æruginem ad leuorem tunfam insperges, ea quidē nullo modo putrefaciet: dolorem tm̄ ac mordicationem inferet non paruam. præterea exedet, ac phlegmonem excitabit. Quòd si largius vtere, conuulsionem quoq; accerset. Quoniam igitur neq; oleum, neq; ærugo, neq; cera cauum vlcus implere carne potest: constat q̄ ex ijs qui experientiam profitentur, nemo vsquam ea miscebit.

At ego sanè hæc miscebo, immo debita mensura non hæc modo verum etiam alia mille pharmaca ex ijs quæ cauo vlceri sunt inimica. Quippe si non iisdem facultatibus legunt, sed quodā modo contrarijs: imparia quidem immodicq; profectō fuerint, vt ad cauum vlcus implendum. Verum quemadmodum ex duobus temperamentis immodicis vnum efficiatur modicum, id in medicamentorum componendorum rationibus docuimus. Non est igitur difficile, ex oleo, cera, & æruginē, medicamentum quod carnem producat, cōficere. Si enim noris eiusmodi vlcus medioeriter siccandum esse, nō siccare autem nec ceram, nec oleum, vtiq; intelliges nec alterum seorsum, nec ambo simul cauum vlcus implere posse: immo vero nec æruginem solam, vt quæ immodice siccet. Ergo si omnia miscueris, modice siccū efficere medicamentum poteris. Quis vero cuiusq; esse mōdus debeat, id mihi in libris qui de medicamentorum compositione sunt inscripti, iam traditum est: nunc quoq; si res postulet, indicabitur in sermonis progressu. Nam primum omnium abigendus mihi à sequentibus libris amethodus iste Thessalus est, sed indicato prius illi quātum à re cō abiret. Nam prudenti vcl quæ nunc dicta sunt, satis ostenderint qualis esse debeat mēdendi methodus. Verum non est cū talibus sermo. Itaq; etiam necesse est cum istis adhuc disputemus, hinc sumpto initio: Omnis quæ præter naturam est cauitas, impleri postulat. quare & quæ in carnosa etiam accidit parte. Ipsa vero impletio, inueniendorum remediōrum finis quò tenditur, est. Vt vero quæ impleat inuenias, & multa ratione opus est, & multiplici particulatim indicatione, & methodo rationali exacta. Etenim sæpe vidisti difficilia sanatu vlcera curare nequiuisse, nec eos qui experientiam profitentur (istos inquam qui remedijs sciant) nec etiam eos qui rationem sibi vindicant omnes. Quippe Thessalijs isti quos Methodicos nominant, sunt autē re vera à methodo alieni tanquam alini ad lyram, ne ad audiendam quidem eiusmodi speculationem sunt idonei: nedum quod rectum est, ratione inueniāt. Vidisti autem subinde in eiusmodi vlcerebus Empiricos quidem aliās se ad aliud medicamentum transferre, cum nulla profectō ratio transitum ipsum monstraret. Verum qm̄ multa sunt experti, quæ cauum vlcus impleant, ipsam vero vt iisdem vocant idiosyncrasiam, id est, corporum proprietatem, in qua singula eorū pollere sunt visa: nec dignoscere, nec meminisse possunt. ideo nunc quoq; ad quod transferent non intelligentes, sed sperantes in multis particularibus experiendis, obiter quod conueniat omnino inuentum iri, aliās ad aliud transiliunt, fortune potius, q̄ rationi eius quod conducatur, inuentione permitta. Similes his sunt, tametsi id nolunt, & qui ex Dogmaticis ad naturalia corporum principia subire ratione nō valuerunt. Quippe hi (vt ante ostēdimus) ex dimidio Dogmatici sunt. † De istis vero amethodis Thessalijs quid etiam loquar: Soli igitur ijs qui vera methodo curant, tum singulis id genus vlcerebus idonea medicamenta & victum aptum inueniunt, tum liquidissime rebus ipsis ostendunt quantopere conducatur, quantumq; ad mēdendum lumen præstet ipsa de natura tractatio. Etenim prætermitti negligiq; aliquando quod vtile sit, ijs qui ab alio pharmaco ad aliud assidue transeunt, non semel tibi ostendi, vno aliquo ex medicamentis, quibus illi fuerant vsi, eiusmodi vlcerebus sanatis. Spreta vero eiusmodi medicamenti facultas ab ijs merito est, q̄ videlicet & propter intempestiuum vsu non solum non prodesse, sed etiā obesse est visum, & q̄ in primo vsu nihil aliquando quod esset euidens, effecit. Vidisti porrò non minus oculorum nos grauissimos dolores sanare aut balneo, aut vini potione, aut fomētis, aut sanguinis missione, aut purgatione; quibus nihil aliud adhibet medicorum vulgus, q̄ medicamenta hæc quæ ex opio & mandragora & hyoscyamo fiunt, maximam planè oculorum perniciem, vtpote quæ nulla re aliā sublata ad presens doloris speciem præstant, q̄ q̄ ipsum sensum enecant. Multosq; nosti ab eiusmodi medicamentorum vsu, cum liberalius fuissent admota, nunquam postea naturalem statum recepisse, sed ex his principio quidem obscure atq; ægre

* ἰατρικ.

C Septima Classis. cccccc vidisse,

Vit in lib. 4. sec. cap. 2.

D † In ipsi codices græci hæc addat, Qui ne prima quidem cloneta potue nant assequi: q̄ tm̄ antiqui nō habent, & sup sua eē vident.

* A. ὁ φαρμακ. ἰ. obstupescit.

Gal. methodi medendi

vidisse, tempore vero suffusione, quam hypochysin vocant, vel pupillae nimia dilatatione, quam mydriasin appellant, vel tabe, vel corrugatione, quam rhetidosin vocant, occupatos. Nosti profecto non minus & illud, cum ab ephelis usque mecum sis versatus, nec sub villo me usquam praecceptore vidisse eiusmodi opus, sed id per me ratione excogitasse, & quae longo tempore aphorismum illum, Dolores oculorum meri potio, vel balneum, vel fomentum, vel vena incisa, vel purgatio tollit, considerauerim, quamque ex reliqua Hippocratis diligentia sperarim ne in hoc quidem vel falsum quippiam, vel quod fieri non possit, praecipere, idque fuisse quod me ad inquisitionem incitauit, quoad ipsa Hippocratis insistens via, inueni quo pacto discernerem, quando, quomodoque doctorum quoque sit utendum. Qua ratione multis qui talia viderunt, manifestum feci quanta medicinalis methodi vis sit, quantique mali occasio fuerint qui non seruata veteri medicina, nouas sectas condiderint. Itaque & vos praeterea me, quamquam a principio recusantem, orando tamen imploratis, ut omne hoc opus tractandum suscipere, quod, Deos precor, alijs quoque hominibus alicui sit vsui. Certe minimam spem habeo, propter eum qui nunc regnat bonarum artium contemptum, diuitiarum vero existimationis, & civilis potentiae admirationem. Ad quae quisquis se conuertit, is nulla in re veritatem inuenire poterit. Verum haec prout Deo placebit, ita finientur. At nos medendi methodum, quae veteribus quidem exculta est, nunc vero neglecta iacet, pro virili restituumus: repetita nimirum, quam de cauo vlcere inchoauimus, disputatio. Ac de prima quidem inuentione eorum quae eiusmodi vlceris carne impleant, satisfaciant quae pauloante diximus, concedamusque, si libet, Empiricis quae dicunt omnia. At de inuentorum vsu & saepe tibi in ipsis rebus ostendi, & nunc nihilominus ratione demonstrare conabor, quemadmodum Empirici vbi solenne cuique medicamentum nihil profecit, apte ad aliud, certa ratione transire nesciant. Atque id iure accidit, siquidem cum causam improperi successus prioris medicamenti ignorent, nec quod eam in secundo declinent, habent. Quippe cum causam ignorent, cur munere suo medicina fungatur, nec cur fallat intelligere valent. Hoc vero ignorato, neque ad aliud transire rationabiliter possunt: quando nec in illo vitare eandem causam possunt.

Qua methodo vlceris cauum curari debeat.

CAP. 3.

Agedum igitur ipsi iam Hippocraticam veramque caui vlceris sanandi methodum tradamus. Porro hanc ab ipsa rei substantia ordiri oportet. Itaque quoniam in cauo vlcere id nobis proponitur, ut caro quae periit restitatur, scire licet generandae carnis materiam, sanguinem bonum esse: opificem (ut ita dicam) auctoremque naturam. Verum non satis est naturam simpliciter dixisse, nisi etiam quorum natura, sit adiectum, & vbi. Constat autem quod subiectorum corporum, quibus superinduci caro debet, natura ipsa gignendae carnis opifex est. Porro cuiusque corporis natura monstrata est ex calidi, frigidi, humidi, ac sicci temperatura consistere. Quare manifestum est iustum horum temperamentum in subiectis particulis, quibus restituri deficientem carnem sumus, opificis habere rationem. Ac primum quidem in omni cauo vlcere duo illa consideranda nobis sunt, & quod subiectum est, iusta ne temperie sit, id est an secundum naturam se habeat, quippe monstratum est sanitatem in similaribus corporibus, ipsarum quatuor qualitatum esse iustam temperiem: Et praeterea sanguis qui affluit, bonus ne, ac mediocris sit. Si igitur horum alterutrum vitiosum sit, multi sane afflicti praeter naturam existunt. Nobis tamen vna cautitas in carnosa parte proponitur. Pingamus igitur & sanam esse partem, & sanguinis confluxum contra vllum vel in qualitate vel quantitate vitium. Porro his ita se habentibus, nihil est praeterea quod obstat, quod minus prima carnis generatio prospere contingat, idque nullius externi medicamenti ope. Quippe causis ambabus vnde nascitur praesentibus, nulloque extrinsecus quod impediatur obstante, non potest prohiberi carnis generatio. Verum in ipsa primae carnis generatione duplex provenire excrementum necesse est, veluti etiam in commentarijs de natura docuimus, quod omnem qualitatis alimenti mutationem alterum crassius, alterum tenuius excrementum sequitur. His excrementis etiam per vniuersum corpus semper provenientibus, quod tenuius est, ipsa inuisibilis est perspiratio. Quae etiam subinde fit visibilis, quoties vel naturalis calor languet, vel nutrimento vitur quae iustum sit ampliore, vel motus quispian vehementior animali contingit. Alterum est sordes, quae in summo corpore nostro colligitur. Quinetiam in vlceribus tenuius excrementum sanies, (graece ichor) appellatur: quod crassum est, sordes. Ac ex tenui quidem excremento vlceris humidum redditur, ex crasso sordidum, eoque duplicibus medicamentis eget: utique ut humidum est, siccantibus: ut sordidum, quae ipsum expurgent. Ergo cum nullo vnquam tempore natura cesset, certe nec tempus vllum erit, in quo non ambo haec in cauo vlcere colligentur. Quare nec tempus vllum erit, in quo non vtrunque medicamentorum genus desiderabit, utique & quod siccet, & quod expurget. Ac cuiusmodi quidem genere esse medicamentum debeat, inuentum iam est. Verum non est id satis. Siquidem specie aliqua inuenta est opus, quae sit vlceri ad mouenda. Haec igitur quomodo & qua methodo inuenietur? Nempe ea, quae in libris de simplicium medicamentorum viribus est tradita. Ostendimus namque in his quaedam medicamenta siccare, quaedam humectare, quaedam refrigerare, quaedam calfacere; nonnulla per coniugationem vel calfacere & siccare, vel refrigerare & humectare, vel calfacere & humectare, vel refrigerare & siccare;

6. aph. 31.

p. d. san. euen. cap. p. 22
lib. d. op. coop. conf. a prim.

* λογισμός

H

A care: esseq; in singulis eorum maioris minorisq; rationem, multitudine sanè infinitam: cæterum ad vsum medicinale[m] limitibus qui facile comprehendantur, circūscriptam, primo quodam in his, & secundo, & tertio, & quarto statuto ordine gradu ue, Cuius igitur ordinis erit medicamētum, quod carni producendæ sit aptum: quodq; modice tum siccare debere, tum detergere propositum: Certe primi ordinis. Quippe quod super hunc fuerit, ita vt non modo humoris qui influit redundantiam consumat, sed etiam affluentem sanguinem ipsum populetur: id refici carnem ceu materiam eius absumens, prohibebit. Porro talia esse ostensum est thus, & hordeaceam, & fabaceam, & erui farinam, & irim, & aristolochiam, & cadmiā, & panacem, & pompholygē. Omnia vero hæc tum maioris minorisq; discrimine inter se dissidere, tum alia eorum simplices quālitates vincentes habere, alia cōpositas, monstratum est. Siquidem aristolochia & panax tum cæteris plus siccant, tum natura magis calent. Hordeacea fabarumq; farina multo his minus siccant, nec vllum calorem obtinent. Thus vero moderate calet, minus tamen illis siccant, adeo vt quasdam corporum naturas omnino non siccet. Erui farina, & iris, horum atq; aristolochiæ & panacis medium locum tenent. Verum quod sermo noster vt iliter attigit, denuo repetamus. Quippe thus in humida corporis natura carnem pducere potest, in sicca nō potest. Scire nanq; licet duas esse primarum indicationum differentias: quod secundum naturam se habet, custodiā sui indicante, & propterea quæ similia sui sint postulante: quod præter naturam est, sublationem sui, eoq; contraria requirente. Perit, n. quidq; in contrarium, & à contrario. Atq; vlcus quidem quò est humidius, eo sanè medicamento quod magis siccet, indiget. Corporis vero natura quāto est humidior, tanto quod minus siccet, medicamētum postulat. Quare si qua sunt vlcera, quibus par est humiditas, quod in siccior corporis temperamento consistit, vtq; magis siccari postulat: quod in humidior, hoc sanè minus, quo natura naturæ interest. Siquidem productam carnē ei, quæ ante erat, similem esse oportet. Vbi igitur pristina siccior fuit, nouellam quoq; sicciorē fieri conueniet. Quare vberius hæc siccari, quantoq; magis sicca fuerit, tanto quod ad mouetur medicamentum, magis siccam facultatem habere debebit. At in humidior natura tanto rursum ijs quæ minus siccant medicamentis est opus, quanto caro ipsa minus est sicca. Thus igitur, vt ad humani corporis naturam, eiusmodi obtinet temperamentum, quod cum temperatis & medijs naturis cōsentit, humidiores autem paulo liberalius siccant: sicuti rursum ijs quæ ad summum sunt sicca, paulo est humidius. Merito itaq; thus in quibusdam tum vlceribus, tum naturis, pus quidē mouet, carnem non producit: in quibusdam etiā carnem producit. Itaq; si obseraueris, rationi respondere euenta deprehendes. In humidior nanq; natura producere carnem potest, in siccior non potest. Præterea in modice humidis vlceribus carnē efficere potest: in ijs quæ præhumida sunt, prorsus non potest. Vides ne igitur clarissime, qui recta methodo curare vlcus velit, quot huic theorematis sit opus: Nam postquam inuentum est humorem omnino huic vitio inesse, vtq; siccans parandum medicamentum indicauit. At quoniam ipsorum siccantium quædam magis siccant, quædam minus, partim ex vlcerum diuersitate, partim ex ægri natura, quod expedit, est desumptum. Itaq; non modo de corporis natura meditatus sit, oportet, quisquis cōmode sanare vlcus debet: verū etiā diligenter speculationem omnem de medicamentis didicisse, tum siccū humidūq; corporum temperamenti notas callere. Contemplare igitur quanta sit Methodicorum istorum pronunciantū temeritas: qui vnum id sibi ad cauum vlcus sanandum satisfacere putant, si sciant q; carne est implendum. Non enim in hoc curandi ratio consistit, immo in eo inueniendo quod carne sit impleturum. At quod implebit, iam (inquit) experiētia est inuentum. Dic proinde & quod sanabit, inuentum experientia esse: nec frustra gloriare, nec methodū extolle. Quanquam apud ipsos quoq; Empiricos experientia, quæ sine certa limitatione sit, dānatur. Scribunt nanq; in commentarijs de medicamentis, ad hunc modum: Emplastrum ad eos qui molli sunt corpore, & pueros, & mulieres. Noruntq; thus in naturis eiusmodi carnem in cauis vlceribus (modo aliud nullū symptoma sit) producere, eademq; implere. Vtrum tñ eiusmodi corpora humida sint, atq; idcirco modice siccantia desiderent; an alia euentus causa sit, sanè non norunt. Rursus enim ad senilia corpora aliud scriptum medicamentum inuenies, aliudq; ad ea vlcera quæ ægre ad cicatricem veniunt, orasq; prætumidas habent, quæ ochthode Græci vocāt, multasq; alias discretionēs in omnibus suis medendi cōmentarijs scribunt, quibus quoad licet, ad curandæ naturæ proprietatem appositum pharmacum inueniunt. Quippe discretionēs in quacq; arte proprium à communi secernere conantur. quantoq; plura quis discreuerit limitaue ritq;, eò propius ad proprietatem accedit. Ipsum vero ad vnguem proprium nec scribi omnino potest, nec dici. Eoq; tum Empirici ij qui in arte fuere diligentissimi, tum Dogmatici ferè omnes fatentur nullam scribi posse curationem ad vnguem exactam. Sed id quod ad coniecturam de laborantis natura desideratur, alij ex proprio cuiusq; medentium vsu, alij ex artificiose ratiocinando adijciendum esse affirmant. Nemo tamen eorum adeo fuit præceps, vt omni vlceri cauo vnam se habere medicinam, quæ carnem restituerit, profiteretur. Non enim apud vllum inuenies eiusmodi pharmacum, quod omne vlcus cauum sanet; immo pro modo humoris fordissq; atq; ipso laborantis temperamento, imutandum medicamentum esse, Missa ergo hic Methodico-

vit s. t. simpl. cap. ubi.

a. s. u. u. u. i. facultates.

vidum p. ad glau. i. prin.

rum impudētia, age videamus quid Empirici dicant, qui ex proprio cuiusq; vsu exercitationeq; B
 adiiciendum aliquid censent ad propria laboranti inuenienda remedia. Siquidem (vt saepe dixi-
 mus) nulla est in arte medica nec res nec medela, quæ specie dicibilis non sit. Sed quod nec dici,
 nec scribi, nec omnino præcipi potest, id quantitas in quoq; est. Nam in vlcibus humor & sor-
 des dici possunt, quantitas in neutro dici potest. Quam̄ hic quoq; accedere propius ad indicandam
 eam studemus, exiguam copiosamq; fordē dicētes, præterea tenuem, & crassam, & prorsus
 multam, & admodum paucam, & mediocrem, & competentem, aliterq; ad hunc modum varie
 nominantes: quò videlicet quamproxime licet, ad quantitatem indicandam accedamus. Diligen-
 ter igitur attendas nunc velim, vt intelligas quantum præstet methodo quiduis, q̄ sola experien-
 tia facere. Esto nanq; notum sit hoc vel illud pharmacum ad cauum vlcus implēdum facultatem
 habere in ijs qui, vt nos loquimur, humidiorē sunt temperamento: vt autē obseruator & Empi-
 ricus ijs, qui molli sunt carne, ac mulieribus & pueris: deinde nunc tali admotū nihil proficit. Nos
 igitur cuius causa nihil proficit, inuestigabimus, atq; hanc in duo æstimāda reducemus. Nam aut
 parcius siccauit medicamentum, aut nimium. horumq; notas habebimus pro dem, & sanie. Nam
 si plusculum fordis sit, totumq; vlcus humidius, intra modū siccauit; Sin purum, & absq; humore
 cernitur, vltra. Statim igitur mensuram quoq; excessus defectusq; ex ipso notarum modo intel-
 ligemus: tantoq; pharmacū quod deinceps applicabitur, vel siccius, vel non tale admouebimus. F
 Empiricus autem, si admotum cuiuspiam medicamentum carnem non restituit, id quidem videt
 cæterum ignarus parcius ne, an nimium siccaudo id euenerit, transire ad vlcem non potest. Ad
 eūdem planē modum & Erasistratus, Herophilusq; ex dimidio (vt dictum est) Dogmatici, male
 vlcus sanabunt. quippe qui ea tantum vitia curare ratione tentant, quæ instrumentalium partiū
 sunt propria: vlcus vero (vt iam dictū est) commune similarium instrumentaliumq; est. Ideoq; id
 quatenus in similaribus prouenit, eatenus empirice curabunt. Quinetiam si ea curare tentent,
 quorum substantia omnino perijt, aut etiam manca curtaq; est: in his quoq; necesse est, à logice
 curando multifariam aberrant. Si enim quod perijt, substantia quæpiam similis sit, necesse est
 eum qui regnandæ huic consulat, totius esse naturæ peritum. Ac de his quidem post dicetur.
 Illud interim clarissime ostensum arbitror, non esse cuiusq; probe vlcus curare, primamq; oīum
 indicationem, quæ vel plebeijs patet, minimam esse curationis partem. Nam & calorem, frigus,
 humiditatem, ac siccitatem, actiuas qualitates esse, demonstratione accepisse necesse est: & deinde
 quæ nobis tum de temperamenti seorsum dicato volumine sunt scripta, tum quæ huc perti-
 nent in alijs voluminibus, omnia nouisse. Atq; hæcenus quidem de vlcere cauo sermo est habi- G
 tus, ipsam tantum cauitatem curantibus nobis. Siquidem quæ vlcis propria curatio sit, nondū
 traditum est. Perficitur autem ea quoq; iuxta eandem methodum, quippe quæ tum à laborantis
 partis temperamento, tum à medicamentorum facultate accipitur. Porro ambo hæc à tractatione
 ne de elementis pendent. Etenim nisi illud in methodo concessum sit, quatuor qualitates geni-
 turæ corruptelæq; causas esse, nec methodum inchoasse, nec prouexisse, nec absoluisse fas est.
 At vero vt illas agentes mutuo patientesq; ostēdas, id ad speculationem de elementis pertinet.
 Quod igitur in præcedentibus ostendimus, id nunc præsentī sermone confirmatur. Nempe ni-
 hil posse medicum de vlla similarium partiū agitare, sine naturali, quam vocant, speculatione.
 Verum illic de similaribus duntaxat id est ostēdum; hic iam sermo noster quodā modo insinuat,
 ne in ipsis quidem instrumentalibus cuiq; integram inuenire curationem licere, qui illam nō at-
 tigerit. Porro idem in toto opere etiam euidentius monstrabitur.

De ratione curandi simplex vlcus, & planum.

CAP. 4.

V Erum ad ipsam vlcis, quod solum consistit, curationem transire nunc tempestiuū videf. H
 Fuerit autem solum, si nec affectus vllus simul adsit, nec symptoma. Esto igitur quæ exulce-
 rata est particula, nec fluxione vexata, nec malo succo vitiosa, nec omnino extra naturalem tem-
 periem: sed nec vlla ei cauitas adsit, nec vlla cutis amissio. Nam id quoq; bona pars medicorum
 præterit, non intelligens postq̄ cauū vlcus carne iam impletū, ac planum effectum, nihilominus
 tamen hiat, duplicem adhuc particula affectum superesse, alterum substantiæ cutis amissionem,
 alterum continui solutionem. Ergo quoties vnum id habetur, nempe continui solutio, siue ea
 summæ est cuticula, (quam epidermida vocant) siue cutis totius, siue etiam pariter subiectæ car-
 nis, vitium quod vlcus dicitur, ita existit, postulatq; tantum agglutinari. Quippe si cōmissæ simul
 sint cutis oræ, nihil erit in medio cutis generis diuersi: quemadmodum in eo quod iam repletum
 est, planumq; redditum. In hoc. n. oræ vlcis se non contingunt, sed totius vlcerae partis cutis
 perijt: quam vtq; restituere oportet. At in eo quod acuto aliquo est diuisum, vna agglutinatio
 requiritur, non etiam cutis generatio. Quoties ergo vlcis simplicis propositū sit inuenire cu-
 rationem, præsumendum in sermone est diuisam esse carnosam particulam citra vllius portionis
 amissionem. Nam latum quod cicatrice induci postulat, omnino cuticulam, quam epidermida,
 græce vocauimus, desiderat. Hanc igitur tum gignere, tum sibi vnire oportet. duōq; tibi hoc
 loco existunt, ad quæ sicuti in cauo vlcere consilium diriges, propterea q̄ affectus ipse geminus
 in ambobus est. Quo igitur (ipsorum inquiet forte aliquis) planum vlcus à cauo discernitur, si &
 geminus

dem q. ad glan. cap. 8. A.
 ve in l. 4. parum pila
 eror. cap. 9. F. 2. 9. 9.
 ve in l. 2. iang. m. 1. 1.

de
 cap.

- A** geminus utrobique est affectus, & geminus curanti propositus finis: Nempe multitudine amissarum partium. Quippe in cauo ulcere non ipsa modo perijt cuticula, verum etiam reliqua cutis natura vniuersa, & subiecta carnis portio aliquando non exigua. In repleto ulcere caro non deest, exterius tamen cooperimentum desideratur. Ac quæ eius generis vlcere curatio sit, post dicemus. Nunc eius quod vlcus tantum sit, nec alium vllum affectum adiunctum habet, quænam debita curatio sit, præcipiamus. Ergo quoniam hic sola diuisio proponitur, diuisorum oras vnâ coniunctas esse oportet. An non id solum, verum etiam coniunctas manere: Porro bifariam simul manent, quæ commissa sunt, cum alia per se, alia ope aliorum maneant. Per se quidem, quæcunq; secum concreuerunt ac coalescunt: Aliorū ope, & quæ colligantur, & quæ glutino aliquo tenentur. Ac quæ cōcrescant, omnino mollia naturaliter sint oportet. Talis sane est tum caro ipsa, tum quæcūq; ex carne consistunt. Quæcunq; vero dura siccaq; sunt, eorum diuisæ partes coire simul nequeunt: sed glutinum aliquod vinculum ue, quo commissa maneant, requirunt. Et talium quidem corporum sanatio in sequentibus præcipietur. Nunc de ijs quæ vniri possunt, inceptum sermonem peragamus: hic quoq; ipsam coitionis coalescentiæq; causam inuestigantes. Est vero sicuti in cauis vlcerebus vt caro producat, ita in simplici vlcere vt oræ ipsæ secum coalescant, natura certe causa: adeo, vt si quæ dissident, in idem ad amussim componas, citra omnem reliquā extrinsecus molitionem coalescant. Oriurq; tibi iam alius attendendus finis, nēpe orarum adductio: à quo orsus, quibus id efficias, inuestigabis. Quippe aut vinculo ex duobus inijs circumdato, aut sutura, aut fibulis (quas græce ancteras vocat) impositis, aut horum quibusdam, aut omnibus, quæ diducta sunt, in idem adduces. Expediit autem quod circumscitur, neq; molle nimium sit, & alge ritu fragile, (bryōdes græce vocant) quod videlicet tuto contineat: neq; rursus ita durum, vt premendo offendat. Tum vero ipsa circumductio nec ita laxa sit, vt nihil efficiat: nec ita vehemens, vt premendo dolorem excitet. Hæc si feceris, fueritq; vlcus solum citra vitiosam succum, aut fluxionē, aut intemperiem, aut phlegmonē, aut aliud quodlibet vitium, proculdubio coibit. At si vel præ eius magnitudine fieri nequeat, vt dissinctæ ipsæ partes exacte ad inum vsq; sibi coniungantur, videlicet nec futura, nec fibulis, nec deligatura pertingere ad eas valente, vel etiam sanies iam illuc sit collecta, vel dolor quispiam adiunctus: eiusmodi vlcus ex sola partium commissione agglutinari omnino nō potest. Quando quod dolet, plus aliquid affluere facit: atq; etiam si quod affluit, pro iusto naturæ modo se habeat: attamen vires ipsæ partium, quæ tum propter dolorem, tum etiam ex vulnere sunt imbecillæ, ne quod iustum est ferent, sed veluti ab iniusto grauabunt. Atq; hinc omnino superuacua sanies proueniet, mirum etiam nisi & phlegmone. Jam vero si etiam citra dolorem sanies in medio adductorum laborum vlcere interuenierit, aut etiam locus quisq; medijs interfuerit, qui sanie quidem sit vacuus, sed aere plenus: non potest eiusmodi vlcus sola dissidentium partium coniunctione glutinari. quando & sanies iam vnionem dissepit, & quæ coniungendis interuenient loca vacua, interiorum laterum frontes prohibent se contingere. Quare illæ saltem vlcere partes vt coeant, etiam carne prius impleri naturæ opera postulant. Porro hæc adeo planè sunt exigua, si modo diuisæ vlcere partes rite sint coniunctæ, vt vnus diei spatium desiderent, aut ad summum bidui. Hoc igitur tempore medicamēto opus est quod particulam siccet, vt & si qua sanies iam subsit, hanc consumat: & si qua in vacua loca influxura est, hanc prohibeat. Nunc igitur medicamentum quod carnem producat, & mediocriter siccet, rursus mihi ad memoriam reuocabis, vt intelligamus siccius ne eo esse glutinatorium debeat, an secus. Sane quod carnem producit, si totum qui confluit sanguinem consumeret, ipsam materiam creandæ carnis sic adimeret. At glutinatoriū aut omnino carnis generatione non eget, aut planè exigua. quare plus siccet, oportet, q̄ quod carnem producit. Ergo tum hac ratione tenui quadā differētia inter se dissident, tum vero altera non parua, quatenus scilicet quod carnem producit, statim etiam detergendi vim obtineat oportet, quò non modo redundantiā humoris siccet, sed etiam sordem auferat. Glutinatorium vero nec detergeat, nec expurget, sed contra prorsus substantiam omnem in idem cogat. Cuiusmodi facultatem habent medicamenta ea, quæ austera & adstringentia vocantur. Hæc nanq; in idem cogendi, ac stipandi, non detergendi, neq; purgandi facultatem habent. Quo fit, vt vbi carni producendæ studemus, maxime cauendum sit à medicamēto quod adstringat, utpote quod sordem vlcerebus arctius affigat, q̄ vt facile possit absolui. Vinum igitur, omnis vlcere, qua vlcus est, optimum est medicamentum. Quòd si nec illud/quadā vlcus/sermoni sit adiectum, idem tamen arbitror intelliges. Quippe recordationis tantum causa est additum, (nequis obaudiat) non sicut necessarium aliquid definiens. Adeo si memorem te eorum omnium quæ in proximo libro sunt tradita de rebus singulis tum nominandis, tum vero subiectis, præstiteris, nihil est quòd talia tibi de cætero definiam. Illud tantum abunde mihi erit, si per singula eorum simplices affectus à compositis fecernam. De quibus mihi non nihil prius est dictum, ac nunc nihilominus est dicendum, non adeo mehercle rei ipsius causa, quam q̄ pleriq; medicorum diuisione ipsa decepti, cauum & æquabile, recens & inueteratum, sordidum & purum, liberum phlegmone, & phlegmone impeditum, putant differentias esse vlcere. Necessè igitur est distinguere quæ propriæ vlcerebus differentia sint, & quæ aliorum affectuum comple-

Gal. methodi medendi

xiones. Verum hoc posterius paulo. Sanè solennis veteribus doctrina (quæ utinam nunc esset **E** in vsu) maxime naturalis est. Quippe ij simplicis cuiusq; affectus propriam curationem dicunt, præcipueq; omnium Hippocrates. Medendi nanq; methodus ad hunc modum bellissime procedet, si de singulis simplicibus seorsum præceperimus: post deinde de compositis omnibus alteram aliquam methodû indicauerimus. Veluti enim si duo vere essent in victus ratione morbi, clausus & fluens, & id est qui in retentione & fluore spectarentur, } cû seorsum vtriusq; curationem dixissemus, de coniunctione amborum esset agendum, sicut Theſſalus ipse censere eodem (arbitror) modo, quoniam vlcerum qua vlcera sunt, vna omnino est species; tum phlegmonarû qua phlegmonæ sunt, altera item species vna est: oportet vbi seorsum vlceris, seorsum rursus phlegmones curationem tradideris, post deinde ambas in idè coniungere. Id igitur si fecerimus, omne profectò vlcus tum siccarî debere, tum etiam adstringi, pro dicta iam methodo inuenimus, non tamen detergeri. contra, cauitem in carne siccarî quidem postulare & abstergeri, minime autem adstringi. Quinetiam ad eûdem modum, quem prius diximus in cauis vlceribus, nunc ad portionè naturâ corporis aestimabimus, mollis ne ac lâxa sit, an dura, sicca, & compacta. * *Αρρητός*
 Siquidè prior quanto est humidior, tanto medicamentis minus siccantibus eget. Posterior quatenus est sicciior, eatenus rursus quæ vehemētius siccent, magisq; adstringant, desiderat. **F** *σύντονος*
 Empiricus enim (arbitror) hic quoq; pueros, & fœminas, & q; tenero sunt corpore, memorabit; iuuenes, agricolas, & nautas his opponens. Cæterum cum non intelligit q; in pueris & fœminis propter humiditatem temperamentis eiusmodi medicamenta visa sunt conducere, rursus altera melioribus ac nautis propter siccitatem conuenire, nec cuiusq; corporis curationè exactè consijciat, nec erroris causam deprehendet. Quo fit, vt nec intelligat quemadmodum se ad potius transferret, vbi parum cessit ijs quæ per experientiam prius nouit. Hæc igitur summam de glutinatorijs medicamentis diximus. Hinc vero altera quædam methodus succedit ad eorum præparationem compositionemq; pertinens. Siquidem cauo vlceri quicquid volumus, statim applicamus: siue siccum id, siue humidum medicamentû sit. Licet enim omni parti vlceris ea tum inspergere, tum illinire. at in vulneribus quorum maior est profunditas, id non licet. Quippe vbi semel oras coniunxeris, contingere quæ in imo sunt diuisa, non possis. Considerandum igitur est non modo, an sicca adstringensq; modice medicamētum sit, verû etiam an peruenire ad imum valeat. Nam & cerussa & lithargyrus siccant, adstringuntq; modice: sed si ea cineris ritu circa vulnus inspergas, nihil proficies. Neq; enim ad fundum peruenit medicamēti vis, quod ita sit siccum, huius **G** humiditatem igitur quandam desiderat, quò simile emplastici sit, vel etiam humidioris cuiusquam medicaminis. Verum hæc operis eius quod de medicamentorum compositione præcipit, propria speculatio est, non eius quod de medendi ratione instituitur. Quòd siquid ea ad rem propositam indigebimus, id procedente opere attingemus.

Quid differant glutinatoria medicamenta ab ijs quæ cicatricem inducunt.

CAP. 5.

Nunc ad vlcus quod cicatrice induci postulat, reuertar: de quo paulo ante dixi eius quoq; primum quò tenditur finem ex eodem esse genere, cuius est & caui. Quippe regignere aliquid opus est quod periit, non tantum vnire quæ dissidēt: cæterum diuersa ratione hic regignere quod desit, quam in cauo. quando illic sanguis, hic caro pro materia sit. Siquidem quod caui est, impletur ex gignenda carne: quæ ex sanguine ortum habet. At ad cicatricè perducitur quod iam est impletum, ex gignenda cute, quæ ex subiecta creatur carne. Cæterum caro eadem specie cum ea quæ periit, gigni in cauo vlcere potest: Cutis talis omnino qualis erat quæ periit, prorsus restitui non potest, sed simile quiddam cuti, & quod eius officium suppleat, potest: non tamen planè cutis. Ac causa quidem cur sicuti caro adepsq; regignuntur, ita cutis quæ prorsus **H** perierit, regigni nequeat, ex naturalibus problematis est petenda, quemadmodum autem tum naturam, tum vsu cutis imitemur, hinc accipiendum. eiusq; rei methodum iam tradamus. Quoniam tegere carnem naturali aliquo tegumento propositum est: quippe id est ducere ad cicatricem vlcus, aut cutis nobis generanda est, aut summa caro cuti similis efficienda. Verum vt cutis regeneretur, fieri omnino nequit, quod superest igitur efficere est tentandum. At quæ igitur huius efficiendi est ratio? Nempe alteratio. Quippe vt carnis pars quæpiam non amplius caro permaneat, sed veluti cutis euadat, postulamus. Quo pacto igitur (in quibus) alterabitur? Profectò alicuius alterantium qualitatum ope. Incidit enim rursus hoc loco, vel nolentibus nobis, de elementis sermo: sine quo nec quod cicatricem inducat inuenire medicamentû licet, nedum quod carnis producendæ, aut agglutinandi facultatem habeat. Ergo quoniam cutis carne ipsa tum sicciior est, tum etiam densior, si carnem siccabimus & adstringemus, cuti etiam per similem reddemus. Habes medicamentis quod cicatricem inducit, summam. Verum ea non satisfacit, nam & glutinatoria tum siccabant, tum etiam adstringebant. Ergo quo hæc ab illis distent, id, si ipsam rerum substantiam inspicias, inuenies. Nam quoniam in glutinatione vlcerum siccandum quod affluit est, quò videlicet affecta pars superuacuis vacet; in cicatrice ducenda non modo quod affluit, verû etiam humor, qui in ipsa carne continetur, est consumendus: multo profectò siccius quod

A quod cicatricem inducat, quam quod agglutinet, esse conueniet. quando glutinaturō vnum id propositum est, vt eius quod secundum naturam est, redundantiam consumat. qui cicatricem inducet, non hoc modo, {verū etiam vt ei quod secundum naturam se habet, aliquid deradat.} Galla igitur immatura hoc loco, & mali corium, & Ægyptiæ spinæ fructus, modice siccantia pharmaca sunt. Chalcitis, & æs vstum, & æris squama, & misy, & fissum alumen, multo his sunt valentiora. Misy quidem & chalcitis præcipue. mitior autem æris squama, atq; etiam hoc mitius æs vstum. Quod etiam si lauabis, vtq; {minus mordens} medicamentū habebis. Porro hoc quoq; ad speculationem de componendis medicamētis pertinet, quæ sanè medendi methodum ordine sequitur. Nam medicamentorum facultates nosse, id quidem medendi methodum præcedit, tractatumq; de his alibi est. Compositio vero medicamentorum, medendi methodum sequitur. Quippe vbi hæc vniuersale præcepit, dico autem siccandum, aut humectandum, aut calfaciendum, aut refrigerandum esse: tum vel modice id faciendum esse, vel valenter, vel leuiter, intelleximusq; cuiusq; simplicium medicamentorum facultatem, hancq; per se & seorsum perpenfam: tum profecto quo pacto quis ea commode ad vsum miscuerit, considerare conueniet. Existit igitur eo pacto duplex de medicamentis peritia, altera de eorum viribus, altera de cōpō-

In antiquis dario lectio. ἄλλὰ καὶ αὐτὸ τοῦ τοῦ κατὰ φύσιν ὁ γρὸν ἔλατται. Vt etiam vt ea quæ fm naturā se hēt, humiditatem aggregat. Antiquus ad dit, & balau stia. Ἄλλ' ἀδύνατον τὸν ἰ. minime mordens.

Vitæ 3. t comp. med. loc. cap. 5. ful. 191. H. opposi in lingua cap. ubi. ara. medica in fine sag. f. 72. 8.

B sitione ac præparatione. Verum ad id quod superest methodi de vlcerebus, redeundum est.

De methodo vlcerebus curandorum, quibus caro supercreuit. CAP. 6.

Superest autem (vt arbitror) de supercrecente carne dicere, quam hyperfarcosin græce vocat pleraq; medicorum pars. Est porro is quoq; morbus ex eo genere, quod in quantitate magnitudinē ue partium spectatur. licet enim pro arbitrio voces. Ex eodem genere & cauitas erat, de qua iam egimus. Ergo veluti quod vlcus cauum vocant, non vnum est vitium, sed pariter & cauitas & vlcus: ita vlcus quod supercrecentem carnem habet, non vnus est morbus, sed simul caro supercrecens, & vlcus. Indicat autem magnitudo quæ præter naturam est, primam indicationem, (quam etiam veluti metam inueniendorum remediōrum diximus) ipsius scilicet exuperantis ablationem. At hæc sola medicamentorum ope perficitur, non opera nature: videlicet contra quam in carne restituenda aut glutinatione se habuit. Hæc enim nature ipsius sunt opera, pharmacis tantum quæ actioni eius obstant, submouentibus. At supercrecentis carnis detractio, nullum quidem nature opus est, sed medicamentis perficitur, quæ vehementer siccēt. Porro proxima sunt eiusmodi medicamenta tum ijs, quæ valenter detergent, tum ijs, quæ cicatricem inducunt: sic vt non pauci interim per errorem medicamentum quod carnem minuit, vel pro eo quod sordem deterget, vel pro eo quod cicatricem inducit, accipiant: vt (ne ab exemplo nostro recedamus,) misy & chalcitis si humidæ nature applicabis, potius carnem demere q̄ cicatricem inducere deprehendes. Vnde, si quando ijs vti ad cicatricem inducendam in aliorum penuria cogimur, parcissime ipsi vtetur: summum tantum specillum in ea ad exactissimum leuorem tunsa demittentes, ac post velut tenuissimum quendam pollinem partibus, quæ cicatrice induci postulant, imponentes. Quod si minuere quæ supercreuere, studemus, liberalius imponemus. Sanè ærugo magis etiam quam hæc minuere carnem potest, ita vt genus eorum quæ cicatricem inducant, omnino sit egressa. At si illa etiam aduras, vt minus acria, sic ad cicatricem inducendam reddes magis apta: Si vero etiam laues, adhuc fient mitiora. Meministi vero (arbitror) & tu eius qui celebri illo viridi medicamento sordidum vlcus citra rationem curabat, mel quidem ei admiscēs, multis autem deinceps diebus æque sordidum reperiens, deinde inops consilij, nec habens quō se verteret, (Accidebat enim vt non modo non purgaretur sordes, sed etiam vt de subiecta quoq; carne non nihil vnā detraheretur, & colliquaretur, propterea q̄ medicamentum valentius quam pro laborātis natura erat.) plus deinde (vt erat egregius medicus) mellis assidue medicamento adijciebat, quō videlicet adhuc valentius purgaret, ceu non satis id medicamentum prius adhiberetur fecisset. Eueniebat autem planè contra. quippe quantum ille intendebat medicamento acrimoniā, tantum caro subiecta colliquabatur. Quod vero in vlcere ex liquata carne sordis apparuit, id medico, ceu medicamentum nihil efficeret, imposuit. Atq; huius quidem ignorantia etiam in discernendi peritia erat, non solum in medendi methodo. Etenim si quā maxime similiter sordidum {& humidum} ex vtroq; medicamento vlcus deprehenditur: at certe cauitas maior ex valenti, & quod colliquat medicamento efficitur: quin etiam labijs præaltis, rubrumq; & phlegmone quodam modo affectum vlcus cernitur. Aliquādo vero mordicationem quoq; manifestam ex huiusmodi medicamento æger sentit. Quod vero minus quam par est siccet, nec mordet, nec quicquam efficit eorum quæ retuli. Patere autem & in his arbitror Empiricum etiam si experientia quā maxime distincta discretaq; vtatur, trāsfire tamen, vbi quid non cessit, ad id quod expedit artificiose non posse. immo vni illi id licere, q̄ vera methodo (quam ipse nunc instituo) medetur.

Vitæ 3. t comp. med. p. gna cap. 5. 6.

Quid differat ratione recta curare à curatione Methodicorum, ac Empiricorum. CAP. 7.

Quippe quam Thessalij isti a methodi methodum profitentur, nomen duntaxat esse nudum intelligis, omnis effectus vacuum. Qui, cum tanta, tamq; multiplex saltē methodus sit in vlcere sanando, neq; Empiricorum discrimine ad inueniendā remedia sunt

Septima Classis. cccccc iij vsi,

Ado alia quindecim medicamenta requiras, habebis in totum triginta medicamenta, quæ triginta naturis conuenient, quibus uti is demum solus commode poterit, qui in corporum temperamētis diligenter se exercuerit. Nunquid igitur si totum corpus temperamēto sit sicciore, ab ijs quæ magis siccant medicinis iuuabitur: si uero pars quæpiam eius, cæteris partibus natura sit sicciore, quæ minus siccant requireret? An liquido patet hic quoq; quæ pars siccius temperamentum obtinuit, hanc etiam quæ magis siccant postulare? quæ humidius sit sortita, minus siccantia? Atq; hoc totum prætermittunt amethodi isti Thessalij, qui vnam omni particulæ congruere medicinam putant. Empirici autem quantum in hoc Thessalios istos Methodicos superant, tantum à veris Methodicis Logicisq; superantur. Habēt enim profectò illi quoq; ab ipso scilicet vsu edocti, aliud medicamentum ad ea vlcera quæ in oculis accidunt, aliud ad ea quæ in auribus, aut articulis, aut carnibus, aut sola cute. Cæterum quòd nec in ijs se transferre ad aliud possint, ex ijs quæ supra diximus, facile patet.

Quo pacto in curandis ulceribus corporum temperie aerisq; ac partium naturæ ratio sit habenda. CAP. 8.

Quoniam autem & de his satis iam dictum est, rursus ad disputationis initium reuertamur, misceamusq; vlceri omnes qui simul cum ipso incidunt affectus, ab intemperie primum orsi. Si enim exulcerata caro, vel prius etiam ex quauis occasione, vel ipso vlcerationis tempore, iusto calidior frigidior ue est effecta, utique medelam exigit, quæ nō modo moderate siccet, sed etiam intantum calfaciat, refrigeret ue, in quantum subiecta caro à naturali suo habitu recessit: cum fieri non possit, vt in vlcere, vel carnis productio, vel sinus impletio, vel agglutinatio, vel cicatricis inductio, recte vnquam cedat, nisi subiecta caro pro naturali modo se habeat, nec frustra dictum supra est hæc omnia naturæ eē opera, purgari tñ sordida, minuiq; supercrescentia, etiam carne naturalem statum non seruante possunt, propter ea quòd tantum hæc medicamentorum sunt opera. Quocirca legitimi vlceratarum partium temperamentū, quoties eas vel carne implere, vel glutinare, vel cicatrice inducere studes, maior tibi sollicitudo erit. Seruari namq; debebunt naturæ motus, quos comprehensorum singula comitantur. At aliàs non seruabuntur, nisi prorsus se pro naturæ suæ ratione pars habeat. Veluti igitur si phlegmone cum vlcere vnà esset, priusquam hæc discussa sit, nemo id uel carne implere, vel glutinare, vel cicatrice inducere tentarit: ad eundem (arbitror) modum etiam si sine phlegmone sola subsit intemperies, nullum horum fore prius sperabimus, quàm illa sit sanata. Rursus igitur hinc indicatio quædam ad medicamentorum, quæ superius comprehensa sunt, inuentionem oritur. quippe omnia ea siccantia erant: sed dissidebant inter se pro intensiois remissionisq; modo. Cæterum, definitum antea non est, quatenus in calefaciendo frigefaciendoq; se haberent: sed methodus hoc quoque inuestigare quodammodo cogit. Non enim tantum an siccet, sed an etiam non valde calfaciat, aut refrigeret, expendi oportet. Ergo altercum, & mandragoram, & mēconium, ceu supra modum refrigerantia fugies, tamen si siccant ea quoq; quantum sit vlceri ex vsu. Resina uero, & pix, & asphaltus, quanquam modice siccant, tamen immodice sunt calida. Ideoq; eis nemo utetur solis, nec aliter, nisi cum leuiter refrigerantibus admistis vnum ex omnibus medicamentum fecerit, quod sit temperatum. Si igitur hæc ita se habent, sicuti profectò habent, inspici etiam conueniet & circundantis nos aeris temperiem. Siquidem veluti medicamentum quoddam, is quoq; corporibus nostris forinsecus incidens, ubi immodicus calore, uel frigore est, sanationem moratur. Danda igitur opera est, vt medicamenta eius excessui occurrant. Ideoq; Hippocrates in calidioribus anni temporibus, ijs quibus frigidior facultas sit, medicamentis utitur; calidioribus autē per frigidiora. Non ignoras profectò hic quoq; ex stupidis Methodicis quendam fateri, quo pacto in calore, & frigore se habeat, qui agrum continet aerem se inspiciere, non tamē anni temperamenti ratio: aut non huius causa veteres medici ad ea respexerint. Verum quòd qui certa methodo curare vlcus debet, huic necesse sit, tum ad prima elemēta vel maxime venire, tum anni tempora, & corporum temperamenta non in toto modo, uerū etiam in singulis partibus considerare, abunde monstratum reor. Rursus uero repetendum hoc etiam loco est, quod prius diximus in indicatione, quæ à siccō humidoq; sumitur. Nam sicuti in illis humidior natura humidiora, sicciore sicciora medicamenta exigebat: ita nunc calidior calidiora, frigidior frigidiora requireret: contrariam. s. semper ijs quæ præter naturam, & ijs quæ secundum naturam sunt, indicationem præstantibus, quippe quæ secundum naturam sunt, similitum sibi indicatiua sunt: quæ præter naturam, contrariorum. si modo illa seruari, hæc submoueri necesse est.

De curando ulcere cum indicationes contrarie inuicem extiterint, ac de triplici fonte indicationum curatiuarum. CAP. 9.

ACquòd tum corporum temperies, tum anni tempora, tum partium naturæ, consideranda ab eo sint qui probe vlcus sit sanaturus, clare me docuisse existimo. ad hæc, q̄ prima quidē medicationis indicatio à solo sumatur affectu; remedia tamen inde inueniri non posse, nisi prius ad corporum elementa sit ascensum, & ægri temperamentū pensum, non corporis mō vniuersi, sed et afflicte particulæ: cum hoc quoq; ambientis temperie aestimata, quæ utiq; cum ad præ-

fentes

Gal. methodi medendi

sentes status, tum vero regiones extenditur. Quod autem contrariae subinde in vna curatione E
 indicationes sint, atque has quemadmodum tractare conueniat, latius quidem dicetur in sequen-
 tibus, non tamen alienum sit nunc quoque paucis de ipsis egisse. Etenim quod aegri temperamen-
 tum sit humidius, particula ipsa quae laborat, siccior: aut contra, quod haec sit humidior, totius te-
 peramentum siccius, mirandum non arbitror, pari modo in calore, & frigore, quod contrario te-
 peramento sit pars cum toto. Veluti igitur si totum corpus medio temperamento esset, (quod
 esse optimum docuimus) nihil plane quantum ad laborantis naturam attineret, in medicamentis
 nouaremus: ita ubi vel siccius, uel humidius, uel calidius, uel frigidius iusto cernitur, eatenus in-
 tendere vires medicamentorum oportet, quatenus corpus ad naturalem intemperiem est ver-
 sum. Non enim, arbitror, excidit nobis quae naturalis intemperies sit, & quae praeter naturam,
 dictum enim de ipsis est in alijs, ac praecipue in libro qui de inaequali intemperamento est inscri-
 ptus. Pone igitur totum laborantis corporis temperamentum humidius esse, eoque medicamenta
 desiderare, quae minus siccant: ipsam uero aegram particulam ex earum numero esse quae siccio-
 res sint, (qualia esse diximus, quae minus sunt carnosae, cuius generis sunt, quae circa digitos, & ar-
 ticulos habentur, praeterea quae circa aures, & nasum, & oculos, et dentes, sunt, ac ut semel dicam,
 ubi crebrae chartilagines, & membranulae, & ligamenta, & ossa, & nerui sunt: adeps uero, & caro F
 vel omnino nulla est, vel perquam exigua,) diuersa in his est ea quae a patiente particula acci-
 pitur indicatio, ab ea quae ex aegri sumitur natura. Quare si quanto aegri temperamentum iusto
 est humidius, tanto particula iusto sit siccior: nec adijciendum, nec detrahendum pharmaco quic-
 quam est, sed tale adhibendum, quale si vlcus in medio temperamenti particula corporis medio-
 criter temperati consisteret, adhiberemus. Sin siccior debito particula magis fuerit, quam corpo-
 ris temperamentum iusto est humidius: utique in tantum intendi siccitatem medicamenti conue-
 niet, quantum particulae temperamentum totius temperamentum excedit, veluti si quatuor nu-
 meris sit exulcerata pars medio temperamento siccior, aegri natura gradibus tribus humidior,
 manifestum est particulam quae nunc exulcerata est, siccior uno gradu desideraturam medica-
 mentum, quam quae pars sit temperata. Quod autem haec omnia coniectura sint accipienda, tum
 quod optime conijcere poterit, qui in ratiocinando de his sit exercitatus, liquido patet. Ac in ta-
 libus quidem omnibus contrariae subinde indicationes vno tempore fiunt. Neque enim est quod
 de indicationibus quae a calido & frigido sumuntur, etiamnum dicam, utpote quae ad portionem
 dictorum intelligi possunt. In alijs uero, etiam temporibus, quibus perficere de sunt, indicationes
 separantur, oportetque in principio praesertim curationis alteram cessare, alteram officio fun-
 gi: Sicut, exempli causa, cum vlcus cauum simul sit, & admodum sordidum, quippe affectus pre-
 ter naturam in hoc triplex est, vlcus, cauitas, & sordes. Ordo uero sanationis a sorde expurgan-
 da ordietur, quod uidelicet, nec glutinari quicquam, nec carne impleri potest, priusquam purum
 fuerit. Secundum locum exiget cauitatis sanatio. Si namque uel glutinabimus, uel cicatricem indu-
 cemus, uel (ut summam dicam) curabimus ulcus, cauitatem implere non poterimus. Pone ergo
 non solum tria haec particulam obsidere, sed etiam phlegmonem, uel erysipelas, uel gangraenam,
 vel intemperiem aliquam simplicem compositam uel: num nam hic manifestum est, quod nisi
 quis illam prius sanauerit, implere carne cauum vlcus non poterit: Quippe dictum supra est car-
 nis generationem ex sana quae subiecta sit, ortum habere. Ex ea uero, quam phlegmone premit,
 & intemperata, & vno uerbo aegrotata, caro gigni noua non potest. Ergo in omnibus eiusmodi
 complexionibus triplex tibi propositus finis erit, unus ueluti a causis sumptus eius quod post fu-
 turum est, alter ut quod ratione obtinet eius sine quo non, tertius eius quod ueluti accelerantiu,
 & urgentium nominatur. Siquidem iusta subiectae carnis temperies, causae rationem habet, ut
 quae concrefcere secum quod ulceratum est faciat, & cauitatem impleat. Puritas ulceris rationem
 eius sine quo non, atque haec sordes interpellans, curationem moratur. Habet uero & ipsa ca-
 uitas ad ulcus rationem eius sine quo non, quando nisi cauitas prius impleta sit, induci cicatrice
 vlcus non possit. Ergo si ad haec respexeris, ordinem sanationis inuenies, ueluti si phlegmone,
 & cauitas, & vlcus, & sordes, simul in eadem particula constiterint: primum phlegmonem, secun-
 do loco sordem, tertio cauitatem esse sanandam, & quarto vlcus. Ac in iam dictis quidem, tum
 ordo, tum agendorum inuentio ex his sumitur. Urgentis uero indicatio inter ista non habetur;
 in alijs autem habetur. Nam affectus, unde primum maxime que imminet homini periculum,
 hic primus curari debet: interim uero non primus modo, uerum etiam solus, ueluti si punctio
 musculi capite, conuulsio quae nulla conuenientium medicamentorum vi remittatur, superue-
 niat: quippe praeciso per transversum toto musculo, conuulsionem quidem sanaueris, aliquem
 tamen ex particulae motibus uitaueris. Ad eundem modum cum e vena, uel arteria, sanguis im-
 modice profluit, si totum uas per transversum praecideris, vlcus quidem eius sanare postea non
 poteris, periculum tamen quod ex profluuio sanguinis impendebat, sustuleris. Iam nerui pun-
 ctum saepe cogimur transversum praecidere, quoties, uel conuulsiones, uel deliria, uel ambo, ma-
 gna aegreque sanabilia, superuenire uulnerationi cernimus. Pari modo, ubi luxatio cum ulcere in
 aliquo maiorum articularum incidit, vlcus sanamus, luxationem autem insanatam relinquimus,
 quando

† At. i. ubi dicitur
 statim.
 G

H
 † ex cod. ipse
 sis & manuscri-
 ptis grecis, uer-
 tendi: Hec aut
 & ulcus ad cas-
 uitate ratione ei
 sine quo non:
 quod si ulcus ins-
 ductu cicatris-
 ce fuerit, non
 amplius caui-
 tas impleri car-
 ne poterit.

Vit. Hip. in l. de Veneribus
 pag. 859.
 Vit. 7. m. h. cap. xij.

A quando si hanc quoque sanare conemur, conuulsiones omnino sequentur. Tertius itaque propositus medendi finis is est, qui ad id quod vrget, dirigitur: diuersus nimirum à duobus illis modo dictis. Neque enim idem est, aliquid vel ut causam considerare, vel ut id quod rationem obtinet eius sine quo non, vel ut id quod vrget. Sed & quod vrget, tum eiusmodi interdum esse, ut alium insanabilem affectum relinquat, dictum iam est: tum vero affectum ipsum nonnunquam à nobis ipsis induci partim in neruo puncto, uel tendone, vel uasorum cuiusque sanguinis profusione, partim in muscululo cuius caput est vulneratum. Nam ubi luxatio cum ulcere una consistit, non ipsi affectum facimus, sed tantum eum qui factus est, non sanamus. Dicitur uero de his accuratius in sequentibus.

De proprijs ulcerum differentijs, ac quæ ex ipsis indicationes præbeant.

CAP. 10.

In præsentia namque redire ad proprias ulcerum differentias placet, ac propositum sermonem breuiter complecti: quod si qua ex his etiam indicatio remediorum sit reliqua, eam non prætermittamus. Ergo phlegmone laborans, & putrescens ulcus, & quod exeditur, & quod gangræna, & quod erysipelate affligitur, & cancerosum, & dolens, & indolens, quæque alia id genus ueluti ulcerum differentias loquuntur, si quis Empiricam curationem prodens, nec aliud cogitans pertractet, non est cum eo contendendum si ulcerum ea differentias nominat. millies enim dictum est non oportere de nominibus contendere. Sin tanquam artificiosum aliquid de indicationibus dicturus, docendus est omnes iam dictos affectus compositos esse. alias uero esse differentias simplicis soliusque ulceris, & cui nullus alius adiunctus sit affectus. Nam si ab acuto aliquo facta tantum diuisione, forma eius quod vulnerauit, parti diuisæ impressa est, existens profectò sic multæ ulcerum differentia, obliquorum, rectorum, pampini modo retortorum, hami ritu uelut corum, aliter quocumque modo se habentium. Atque hæc quidem differentia omnes à figura sunt. A magnitudine rursus pro maioris minorisque ratione mille alia. Nam & magnum & paruum, & maius & minus ulcus ulcere tum dicitur, tum uero est. Quinetiam breue & longum, in summo residens, & in profundum penetrans. Atque in singulis horum, tum quod magis tale, minusque est, siue in spatij, siue magnitudinis, siue quantitatis, siue quocumque modo appellasse libet differentia. Quod si hæc ita se habent, omnino profectò & æquale ulcus, & inæquale, penes diuisionis profunditatem, erit. Quippe diffusio, si ita fors tulit, per longitudinem femore, potest superior diuisionis pars alte descendere, inferior in summo corpore hære: aut contra, in summo esse que superior est, profunda quæ inferior. Iam illa quoque, nempe diruptum aliqua ex parte, & aut ex toto fuisse, & incisum fuisse, & ubi quod vulnerauit, oblique sub cutem se dedit, alteram ulceris partem in conspectu esse, alteram sub cute latere, idque uel ex supernis partibus esse, uel infernis, uel lateralibus: omnia hæc ulceris differentia sunt. Ab ipso tempore rursus alia ulcerum differentia sumuntur, cruentum, recens: exigui temporis, & diuturnum. Atque in omnibus his ipsa maioris minorisque ratio numerosa est. Atque ab ipsa ulceris natura hæc differentia sumuntur, maxime quidem propria quæ à substantia rei capiuntur. Nempe quæ à figura ducuntur, & à diuisionis magnitudine, idque uel in longitudine, uel in altitudine, uel in ambabus dimensionibus: præterea æqualitate in his, & inæqualitate: extrinsecus uero accedentes, & quæ scilicet rationem obtinent eius sine quo non, tum à tempore in quo factum ulcus est, (ita enim aliud recens, aliud uetus uocatur) tum ex eo quod totum pars uel conspectum fugit, uel conspiciendum se præbet. Iam uero & à generationis ratione, eo quod totum sit incisum, uel totum diruptum: uel pars incisa: pars dirupta. Quod si quæ à loco quoque in quo est ulcus differentias censeas, ueluti si finis musculi, uel principium musculi, uel medium musculi, uel cutis sit quod ulceratum est, uel secur, uenter uel sit, in quo ulcus consistit: fuerint profectò & ipsæ ulcerum differentia; non utique à propria ipsorum natura, sed à locis in quibus consistunt desumptæ. At cum phlegmone quis obfessum ulcus dicit, aut supercrescente carne pressum, aut cauum, deinde similes ulceris differentias dixisse se his quas modo retuli putat: hunc necesse est in medendi methodo falli. Quippe græce φλεγμῶνον ἕλκος ex formula dictionis similem habet interpretationis figuram cum paruo ulcere: cæterum, quod significatur, simile non est. Siquidem profundum, aut summotenus factum, cum de ulcere dicimus, propriam eius differentiam ostendimus. φλεγμῶνον uero omnino ulceris differentia non est, cum possit phlegmone pars affici, etiam ubi ulcus non sit. Quo fieri arbitror, ut hic immutare dictionem liceat. Si enim accidisse alicui ulcus cum phlegmone dixeris, propius ad rei naturam, & clarius interpretatus sis, non autem si alij cum magnitudine, alij cum paruitate factum dicas. quippe cum & magis ex natura rei & clarius loquere, si huic magnū accidisse ulcus, illi paruum dixeris. Adeo si fieri possit, ut mutata dicitio & rei naturæ conuenientior, & audituris clarior sit, committendum non est, quod minus id fiat. Quippe caput ad effugiendam in rebus deceptionem est, ut definita locutione utare. Quamnam igitur in talibus methodum statuamus? Etenim tradenda quæpiam præceptio est, ac ueluti scopus, quod semper intētis discernere statim liceat differentiam ne alicuius affectus dixerit quis, an alterius affectus complexum. Esto igitur tibi discrimen hoc: Quod consistere seorsum, & per se potest, id nullius unquam alterius fuerit differentia. Ergo magnitudo, paruitas, æquabilitas, inæquabilitas, tempus, & figura, ex eorum numero sunt quæ alijs accidunt. Ulcus uero, & phlegmone, gangræna, & putredo, singula seorsum, & per se consistere

† οὗκ ἀνοίει
in antiquis
nacer uertit.

B *De proprijs ulcerum differentijs, ac quæ ex ipsis indicationes præbeant.*

* δισημιον
i. diuulsum.
† Antiq codis
ces græci les
gūt τὸν τόπον
i. locum

* Pro ἰναμορ
legendum, πικ
λαίων. i. uetu
stū: ut paucis
post lines indi
catur.

D

Gal. methodi medendi

se consistere possunt. Sunt namque corporis nostri affectus quidam præter naturam, minime ea que affectibus necessario accidunt. Quippe omnibus his necessario accidit, ut vel parua sint, vel magna, uel æquabilia, uel inæquabilia, uel recentia, uel inueterata, uel euidenter appareant, uel condantur, nec uideantur. Phlegmone uero affici, ex ijs quæ ulceri accidunt non est, ueluti nec putrescere, nec gangræna tentari. Sunt enim hæc omnia ex morborum genere: siquidem affectus præter naturam sunt, & actionem vitiant. Alio rursus modo ulcus erucians, & ulcus sordidum, eorum quædam ulceris differentia dicuntur. Cæterum, compositum quippiam hic quoque indicatur, sed diuersa ratione, quam ut phlegmone tentatum, aut putrescens ulcus dicebatur. Quippe hic affectus sunt phlegmone, & putredo: illic dolor, & sordes ex symptomatum sunt genere. Pari modo & cum dicitur cacochymon ulcus, id est vitioso succo oblessum, aut fluxione uexatum, aut arrosum, causa cum affectu copulatur. Manifestumque ex talibus est, methodi eius quæ de medendo instituitur, primos ac simplices, sineque ulla compositione morbos, ueluti elementa quædam esse. Quo magis in commentarijs qui de morborum differentijs sunt scripti, omnes eos enumerauimus. Sanè nihil referat, primos, an simplices dixeris, quando quod primum est, simplex est: & quod simplex, primum, & ideoque etiam elementare. Indicatio uero curationis ex differentijs fit, sed non omnibus. Nam recens uetus uel ulcus nihil indicat: quanquam indicare uidetur nonnullis, sed hi seipso fallunt non aliter, quam in ijs quæ ad uictus rationem spectant, cum aliam initium, aliam incrementi, aliam summi uigoris, aliam remissionis indicationem esse dicunt. De quibus latius in sequentibus dicemus, non est quod nunc sim uerbosior. Verum quod tantum ad rem præsentem sit satis, id adijciam: Recens ulcus cum omnino ab altero quolibet affectu est liberum, nec symptoma ullum habet adiunctum, aliam putant indicare curationem, quam uetus. Id uero non ita se habet. Siquidem quod ulcus tantum est, nec quicquam aliud: (est porro eiusmodi, cui nec cautitas adest, nec dolor, nec sordes: quodque & omni alio affectu est liberum) ipsam tantum ulceris sanationem desiderat: cuius utique propositus finis, uel unitio, uel agglutinatio, uel coitio, uel continuatio est. Quippe milles diximus, licere appelles ut lubet, modo rei nihil mutes. Eiusmodi igitur ulcus, siue recens, siue antiquum sit, eandem semper curationem requirit, nihil planè propriè indicante discrimine eo quod à tempore sumitur. At si cauitatem alte recõditam sub cute habet, considerare oportet, utrum ea in superiore parte sit ita, ut sanies ex ea prona effluat: an in inferiore sit, ut illic listatur. Eius igitur cui effluxus patet, eadem quæ aliorum curatio est. Cui non est, huic ipsi moliamur effluxum quendam oportet. Eius duplex ratio est, aliàs tora cauitate defecta, aliàs in fundo tantum aperta. Quando uero harum alterutra sit ineunda, docebit tum locorum ipsa natura, tum uero ulceris magnitudo. Si namque & loca ipsa periculosa sectionem faciant, & ulcus magnum fuerit, in fundo aperire magis expedit: Sin contra se habeant, percindere præstat. Deligatio uero eius incipiat quidem superne, sed finiatur infra, ubi scilicet patet effluxus. Quod autem differentia ea ulcerum, quæ à uulneratis omnibus particulis sumitur, ad indicandam curationem sit maxime opportuna, id in superioribus est dictum. Verum ea quidem ut similitudinem, hæc autem, cuius nunc memini, ut instrumentalium est indicatio. Sanè dicitur de ea que uel ut similitudinem corporum, uel ut instrumentalium indicatio est, in sequentibus uberius. Nunc ad proprias ulcerum differentias est redeundum, ac de ipso seu transuersum sit, seu rectum, seu profundum, seu in summo corpore, seu paruum, seu magnum, definiendum. Transuersa namque ulcera, eo quod labra eorum magis dissident absuntque à se, coniungi diligentius postulant: ideoque tum futuris, tum fibulis in his est utendum. Quæ uero per longitudinem musculorum sunt facta, hæc si à duplici initio deligens, nec futuris, nec fibulis egebis. Sin aliter deligare placebit, uel fibulis, uel futuris utere: Sufficiens autem paucissima omnino futuræ. Et magna quidem ulcera, si recte ea quæ prius dicta sunt, meministi, ijs quæ ualentius siccant medicamentis curabis: Parua uero, uel quæ moderate siccant, abunde sanauerint. Profunda uero ulcera, omnino etiam magna sunt, uoluntque tum à duobus initijs deligari, tum uero nec labra sua præpropere glutinari. At quæ profunda multum longaque sunt, ut duplici ratione sunt magna, sic duplicem quoque indicationem præstant. Itaque & quæ ualenter siccant, postulant: & ne immature labra coniungas, & ut à duobus initijs deligens, & ut altis futuris confusas. Ad eundem modum & si multæ simul differentia coierint, quarum sua cuique sit indicatio, si quidem inter se minime pugnent, omnibus uti maxime expedit. Sin aliquatenus secum pugnent: quemadmodum distinguere de talibus oportebit, dictum quidem alicubi in præcedentibus est: locupletius tamen dicetur in sequentibus. Nunc enim finiens hoc loco tertius hic liber uidetur. In quarto qui sequetur, de ijs affectibus qui ulcera comitari plurimum solent, disceptatio erit. Tradentur autem cum his etiam internarum causarum curationes.

F Multi. cod. græci legunt ut Linacem uertit. nonnulli tñ sunt qui hnt dērra nāi sōi xtiōnē ē' dōi sōi i' dōi' aō s. i. Quare & elemētāris idicatio curatōis Melior tñ vī Linaci lectio.

G

H